Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

16.9.2021

Helsingin kaupungin pelastustoimen lausunto hallituksen esityksestä 56/2021 vp sote-uudistuksen vuoksi sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöön tehtävistä muutoksista

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt yllämainittua asiaa koskevaan valiokuntakuulemiseen liittyen Helsingin kaupungin pelastustoimen alueen kirjallista asiantuntijalausuntoa. Helsingin kaupungin pelastustoimen alue lausuu pyyntöön viitaten seuraavaa:

Esityksen tavoitteena on tehdä pelastustoimen lainsäädäntöön kokonaisuudessaan hyvinvointialueiden perustamista sekä pelastustoimen uudistusta koskevasta lainsäädännöstä johtuvat tekniset muutokset. Muutoksilla päivitetään hallinnonalan lainsäädäntö vastaamaan uutta rakenteellista toimintakenttää ja järjestämisvastuuta.

Esityksen tavoitteena ei ole puuttua lainsäädäntöön sisällöllisesti. Esityksessä ehdotetaan kuitenkin pelastuslain 25 §:n kumoamista, mikä on ristiriidassa esityksen tavoitteiden kanssa.

Esitys pelastuslain 25 §:n kumoamisesta tulee muuttaa

Pelastustoimi siirretään pelastustoimen järjestämislailla vuoden 2023 alussa kunnilta hyvinvointialueiden järjestettäväksi.

Pelastustoimen järjestämislain 4 §:n mukaan hyvinvointialue vastaa pelastustoimen järjestämisestä alueellaan siten kuin pelastustoimen järjestämisestä annetussa laissa ja muussa laissa säädetään. Järjestämisvastuun sisällöstä säädetään hyvinvointialueesta annetun lain 7 §:ssä.

Hyvinvointialueesta annetun lain 6 §:n mukaan 6 § hyvinvointialue järjestää sille lailla säädetyt tehtävät. 7 §:n mukaan hyvinvointialue voi hoitaa tehtävät itse tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle hyvinvointialueelle.

HE 56/2021 pelastuslain 2 a § koskevien perustelujen mukaan 2 a § pykälän 1 momentin 6 kohdassa pelastuslaitos muutettaisiin hyvinvointialueeksi. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 kohta, jonka mukaan pelastuslaitoksella tarkoitetaan tässä laissa pelastustoimen tehtäväalaan kuuluvien palveluiden omasta tuotannosta vastaavaa hyvinvointialueen organisaatiota. Nykyinen 5 kohta siirtyisi 6 kohdaksi (s. 93).

Perusteluiden mukaan hyvinvointialueen itsehallintoon kuuluu omasta hallinnostaan ja organisaatiostaan päättäminen. Samassa kohdassa todetaan myös, että pelastustoimen ja **pelastuslaitoksen** organisaatiomallin tulisi perustua nimenomaan

PL1, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI
PB 112, 00099 HELSINGFORS STAD
+358 9 310 1651
Helsingfors stads räddningsverk
Helsinki City Rescue Department

pelastustoimen tarpeisiin ja lisäksi mallin tulisi mahdollistaa **pelastuslaitosten tuottamat ensihoitopalvelut** siten kuin hyvinvointialue päättää.

Muutettavaksi ehdotetun pelastuslain 27 §:n mukaan hyvinvointialue päättää, millä tavoin **pelastuslaitos** huolehtii alueellaan eri tehtävistä. Perusteluiden mukaan **pelastuslaitos** huolehtisi nykyiseen tapaan niiden pelastustoimen palvelujen tuottamisesta, jotka hyvinvointialue on päättänyt tuottaa itse (s. 95). Esityksen pelastuslakia koskevassa 26 §:ssä on viittaus pelastuslaitokseen. Voimaan jäävän pelastuslain 45 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee tarvittaessa antaa apua toiselle pelastuslaitokselle pelastustoiminnassa.

Voimassa olevan pelastuslain 25 §:n mukaan alueen pelastustoimella tulee olla pelastuslaitos. Hallituksen esityksen mukaan pelastuslain 25 § esitetään kumottavaksi. Toisin kuin voimassa olevan lain 25 §, esitykseen sisältyvä pelastuslain 2a § uusi kohta 5) ei velvoita hyvinvointialuetta organisoimaan pelastustoimea siten, että sillä on pelastuslaitos. Lain 25 § kumoaminen voisi johtaa tilanteeseen, jossa hyvinvointialue organisoi toimintansa siten, että sillä ei ole pelastuslaitosta. Hyvinvointialueen pelastustoimen järjestämistavan, eli organisoinnin, tulee perustua pelastustoimen tarpeisiin ja alueellisesti järjestämistapa voi itsehallinnon periaatteiden mukaisesti olla erilainen.

Pelastustoimen kansallinen johtaminen ja koordinointi sekä hyvinvointialueiden pelastustoimea ja pelastustoimintaa koskeva yhteistyö edellyttävät kuitenkin sitä, että kaikilla hyvinvointialueilla on itsenäiseen toimintaan 24/7 kykenevä pelastustoimen viranomaisorganisaatio. Mikäli pelastuslain 25 § kumotaan, jää kunkin hyvinvointialueen oman harkinnan varaan, miten pelastuslaissa nyt pelastuslaitosten tehtäviksi määrätyt tehtävät käytännössä hyvinvointialueella järjestetään.

Lakiesitystä tulee korjata siten, että lain mukaan hyvinvointialueella on oltava pelastuslaitos tai sitä vastaava jatkuvasti valmiudessa oleva hyvinvointialueen järjestämä organisaatio, joka on 24/7 varautunut pelastuslain 28.1 §:n mukaisesti käytännön toimintaan ja vastaamaan viipymättä paikallisiin onnettomuusuhkiin normaalioloissa ja poikkeusoloissa.

Pelastuskomentaja
Jani Pitkänen

Lisätiedot, hallintopäällikkö Henri Nordenswan, 310 30010